

Türkiye Futbol Federasyonu 2. Liginde Futbol Oynayan Erkek Sporcuların Saldırganlık ve Benlik Saygısı Durumlarının Karşılaştırılması

Kürşad Han DÖNMEZ*
Şevki KOLUKISA†
Rıdvan TÜRKERİ‡

Öz

Bu araştırma, Türkiye Futbol Federasyonu 2. Liginde Futbol Oynayan Erkek Sporcuların Saldırganlık ve Benlik Saygısı Durumlarının bazı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmanın evrenini 2017-2018 sezonunda Türkiye Futbol Federasyonu 2.lig'inde Mücadele eden Menemen Belediyespor, Niğde Belediyespor, Sivas Belediyespor ve Fethiyespor takımındaki toplam 59 sporcu oluşturmaktadır. Bu çalışmada betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak İpek İter (Kiper) tarafından 1984'de geliştirilen "Saldırganlık Envanteri", Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri (1967) ve araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda 2. liglerde futbol oynayan erkek sporcuların saldırganlık ve benlik saygısının karşılaştırıldığı bu çalışmada elde edilen bulgulardan şu sonuçlar çıkartılmıştır: Saldırganlık alt maddelerinden edilgen saldırganlık konusunda medeni durumlarına, toplam saldırganlık konusunda medeni durumlarına göre futbolcu puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Saldırganlık alt maddelerinden atılgan saldırganlık konusunda futbolcuların mezuniyetlerine, saldırganlık alt maddelerinden atılgan saldırganlık konusunda futbolcuların profesyonel sporculuk yıllarına, saldırganlık alt maddelerinden edilgen saldırganlık konusunda futbolcuların oynadıkları mevkilerine göre puanları arasında anlamlı bir fark elde edilmiştir. Benlik saygısı konusunda futbolcuların mezuniyetlerine ve oynadıkları mevkilerine göre puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Saldırganlık, Benlik Saygısı ve Futbol

Comparing Male 2nd League TFF-member Soccer Players' Sense of Aggression versus their Sense of Self-Esteem

Abstract

This study set out to compare male 2nd league TFF (Turkish Football Federation)-member soccer players' sense of aggression versus their sense of self-esteem and to look at whether certain factors lead to diverse results or not. Our population sample comprised of 60 (sixty) 2nd league TFF athletes who had played defence on the Menemen Belediyespor, Niğde Belediyespor, Sivas Belediyespor and Fethiyespor teams during the 2017 - 2018 season. We used a descriptive research design, as well as employed three data collection tools, including the Aggression Inventory (Kiper 1984) (improved upon by İpek İter (Kiper)), the Coopersmith Self Esteem Inventory (1967), and a personal information form developed by the researcher. What we found was that there was a significant difference among two subitems, reactive-inexpressive as well as total aggression, when it came to the factor of the subjects' marital status. Likewise, we also found significant score differences under reactive-expressive aggression when it came to the subjects' levels of education and length of professional experience, as well as, again, under reactive-inexpressive aggression when it came to what positions the athletes played. Similar can be said for the subjects' sense of self-esteem, upon which we found that there was a significant different point-wise when it came to their levels of education alongside their team positions.

Key words: Aggression, Self-Esteem, Football

Received/Geliş: 02.07.2019

Accepted/Kabul: 02.12.2019

* Doç.Dr., Giresun Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, donmezhan28@gmail.com, [0000-0002-7793-0922](https://orcid.org/0000-0002-7793-0922)

† Doç.Dr. Giresun Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, sevki.kolukisa@giresun.edu.tr, [0000-0002-0485-3081](https://orcid.org/0000-0002-0485-3081)

‡ Fizyoterapist, Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, ridvanturkeri@hotmail.com, [0000-0003-4319-5525](https://orcid.org/0000-0003-4319-5525)
(Makale türü: araştırma makalesi)

Giriş

Spor; beden eğitimi faaliyetlerini katı kurallar çerçevesinde özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlaşmış, üst düzeyde yapıldığında psikolojik, fiziksel, teknik özelliklerin önemli olduğu yarışmaya dayalı bir etkinliktir. Yarışma ve kazanmanın olduğu yerde stres ve kaygı duygusu kaçınılmaz olduğundan, bazen kazanma duygusu insanları saldırganlığa yöneltmektedir. Gün geçtikçe sporda saldırganlık ve şiddet artmaktadır. Bu artışın ekonomik, psikolojik ve sosyolojik gibi çeşitli sebepleri vardır. Bir davranışın saldırgan olup olmadığını anlamak için davranışın altında yatan sebep ele alınmalıdır.

Saldırganlık, birine veya bir şeye zarar vermek amacıyla yapılan davranıştır. Herhangi bir davranışın amacı ne olursa olsun, bir başkasına fiziksel ya da psikolojik olarak zarar verme amacıyla yapılmışsa, saldırgan davranıştır. Saldırganlığın temelinde; insanların yaptıkları bütün saldırganlık davranışlarını, kendi açılarından oldukça haklı sebeplere dayandırmaları yatmaktadır.

Saldırganlık eğilimini daha iyi açıklayan 4 temel teori vardır.

1) İçgüdüsel Yaklaşım

Saldırganlıkla ilgili “içgüdüsel kuram”ı savunan en meşhur psikologlardan Freud ve Lorenz’dır. Ancak saldırganlığın fonksiyonelliği konusunda tamamen zıt fikirlere sahiptirler. Şöyle ki: Lorenz’e göre saldırganlık güdüsü hayata hizmet ederken; Freud, saldırganlık içgüdüsünün ölümün hizmetinde olduğunu ileri sürmüştür.

2) Katarsis Kuramı (Boşalma)

Saldırganlık duygularının boşalmasına katarsis (boşalma) denmektedir. Saldırganlık dürtülerinin saldırganlığın açığa vurulması ya da boşaltılması ile azaltılabileceği düşünülmektedir. Örneğin; birçok psikoterapist hastalarının anlatamadıkları duygularını anlatmaları için onlara cesaret vermekte ve böylece onların duygusal coşkuları serbest kalarak rahatlamaların neden olmaktadır. Eğer insan saldırgan duygular içerisinde ise bu duygularını saldırgan davranışta bulunarak boşaltabiliyorsa, saldırgan davranışta bulunma eğilimi azalacaktır. Katarsis teorisine göre 2 tür katarsis yaşanır.

Duygusal Katarsis: Uyarılmışlık ve öfkede bir azalma olmasıdır.

Davranışsal Katarsis: Saldırgan olmaya karşı azalan eğilim yaşanmasıdır.

3) Engelleme – Saldırganlık Modeli

Saldırganlığı içgüdü kuramından farklı bir biçimde açıklayan engelleme-saldırganlık modelinde, saldırganlık bir dürtü olarak görülmüştür. Bir içgüdünün tersine, dürtü her zaman varolan, sürekli artan bir enerji kaynağı değildir.

Bu enerji modeline göre, kişi saldırgan davranmaya güdülenir, ancak bu güdülenme doğuştan faktörlerle değil, engellenmenin yarattığı bir dürtüden kaynaklanır.

4) Sosyal Öğrenme Kuramı

Bu yaklaşıma göre; kişiyi saldırganlığa iten güçler içsel olmaktan çok dışsaldır. Bu kuramın dışsal etkenlere daha büyük önem versede, kişiyi yalnız çevre etkenlerine (ödülleri, cezalar) tepki veren güçsüz bir organizma olarak görmemiştir. Bu kurama göre, çevre – kişi arasında çift yönlü bir etkileşim söz konusudur. Hem çevre etkenleri davranışları şekillendirip etkiler, hem de çevre davranışlarından etkilenir.

Öğrenmenin saldırganlığın türü ve miktarı üzerinde önemli etkisi olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu kurama göre çocuklar, saldırgan davranışları gözlem ve taklit yoluyla öğrenmektedir. Saldırganca tepkilerin ödülleriyle pekiştirilmesi ise, saldırganlığın güçlü bir alışkanlığa dönüşme-sine neden olmaktadır. Ödüllendirilme dışardan olduğu gibi, bireyin kendi içinde duyduğu bir doyum ve gerilimden kurtulma duygusu da olabilir (<http://dpsikolog.com/makale>).

Benlik saygısı kişinin kendini değerli, etkili, yeterli, başarılı hissetmesi, kendini sevmesi ve kabul etmesidir. Benlik saygısı, kişinin kendisini değerlendirdiğinde, kendisinden memnun olup olmaması sonucu oluşan öznel bir olgudur. Benlik saygısı, ruh sağlığının temel bileşenlerinden birisidir. İnsanların mutlu ve doyumlu bir yaşam sürmesinde kilit rol oynar.

Benlik saygısı esas olarak kendine değer verme ve kendisi ile ilgili doğru değerlendirmeler yapıp bunlarla barışık olma ile ilgili bir kavramdır. Kişilik özellikleri gelişmiş ve kendi duygularını kontrol edebilen insanlar aynı zamanda başkalarının duygularını da analiz edebilen, yenilikçi, farkındalığı yüksek, empati kurabilen, benlik saygısı ve duygusal zekâ düzeyi gelişmiş insanlardır” (Karademir ve ark. 2010). Benlik saygısı yüksek kişiler içsel sorunlarını aşarak başarıya ulaşmada büyük şansa sahip olurlar. Bu kişiler samimi, gerçek dost ve arkadaş, coşkulu, pozitif, güvenilir ve başkalarına güvenebilen, eyleme dönük davranan, eleştiriye gelebilen, mizah anlayışları kuvvetli bireylerdir. Benlik saygısını olumsuz etkileyen durumlar şunlardır; bireyin kendisine koyduğu sert kurallar, mükemmel olma arzusu, eleştiriye açık olmama, hızlı ve girişken olamama.

Bu araştırma da Türkiye Futbol Federasyonu 2. liginde futbol oynayan erkek sporcuların saldırganlık ve benlik saygısı durumları incelenmiştir. Bu çalışmanın, alt liglerde mücadele eden sporcuların saldırganlık duygusu ve benlik saygısı üzerine çalışma yapılmamış olması ve bu alanda ileri yapılacak çalışmalara yön vermesi açısından önemli olduğu düşünülmüştür.

Yöntem

Araştırma Grubu

Basit rastgele örnekleme yöntemi ile yapılan araştırma grubu, 2017-2018 sezonunda Türkiye Futbol Federasyonu 2.lig'inde Mücadele eden 36 takım içerisinde Menemen Belediyespor, Niğde Belediyespor, Sivas Belediyespor ve Fethiyespor takımındaki toplam 59 sporcudan oluşmuştur.

Araştırma Modeli ve Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak İpek İltter (Kiper) tarafından 1984'de geliştirilen "Saldırganlık Envanteri", Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri(1967) ve araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Saldırganlık Envanteri İpek İLTER (Kiper) tarafından geliştirilen saldırganlık envanteri 30 maddeden oluşmakta ve üç alt testi içermektedir. Envanterde her bir alt test 10 soru ile belirlenmiştir.

-Yıkıcı saldırganlıkla ilgili maddeler; 1, 2, 3, 13, 14, 15, 22, 23, 24, 29

-Atılganlıkla ilgili maddeler; 4, 5, 6, 10, 11, 12, 19, 20, 21, 28

- Edilgen saldırganlıkla ilgili maddeler ise 7, 8, 9, 16, 17, 18, 25, 26, 27, 30'dur.

Kiper'in geliştirmiş olduğu saldırganlık envanterinde geçerlilik güvenilirlik katsayısı "Yıkıcı Saldırganlık" alt boyutuna ait Crombach's alfa iç tutarlık kat sayısı .723; "Atılganlık" alt boyutuna ait Crombach's alfa iç tutarlık kat sayısı .721; "Edilgen Saldırganlık" alt boyutuna ait Crombach's alfa iç tutarlık kat sayısı .715 olarak bulunmuştur. Envanterin tümüne ilişkin elde edilen iç tutarlılık kat sayısı ise .781 olarak bulunmuştur.

Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri; ise Coopersmith (1967) tarafından geliştirilen 58 maddelik uzun form yerine 25 maddelik kısa form kullanılmıştır. Ölçekte Benlik Saygısı düzeyi 0-100 puan arasında olmaktadır. Ölçekten alınan puan 10- 30 puan arasındaysa düşük, 3070 arasındaysa orta, 70-100 puan arasında ise yüksek benlik saygısına sahip olduğunu göstermektedir. Ülkemizde ölçeğin geçerlilik güvenilirlik çalışması Tufan ve Turan (1986) tarafından yapılmış ve $r = 0,65$ olarak bulunmuştur (Harputlu 2005). Bu çalışmanın güvenilirlik analizi ise ön test için 0,892 son test için ise 0,907 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin hesaplanmasında ve değerlendirilmesinde SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Çalışma da elde edilen verilerin karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda t testi ve varyans analiz (ANOVA) kullanılmıştır. Ayrıca, farkların hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için Tukey ve bonferroni testi kullanılmıştır. Bu çalışmada hata düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1: 2.lig Futbol Erkek Takım Sporcularının Medeni Durumlarına Göre Saldırıcılık ve Benlik Saygısı Düzeylerine İlişkin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değerleri

DEĞİŞKEN	FAKTÖR	N	Ort	Ss	t	p
Yıkıcı Saldırıcılık	Evli	15	396.87	147.62	1.40	.165
	Bekar	44	329.14	165.29		
Atılğan Saldırıcılık	Evli	15	563.33	47.10	.213	.832
	Bekar	44	559.50	63.74		
Edilgen Saldırıcılık	Evli	15	337.20	108.86	2.60	.012*
	Bekar	44	216.57	167.31		
Toplam Saldırıcılık	Evli	15	1297.40	218.23	2.13	.037*
	Bekar	44	1105.20	323.77		
Toplam Benlik Saygısı	Evli	15	71.20	13.71	.333	.740
	Bekar	44	72.64	14.66		

P<.05

Elde edilen sonuçlara göre; saldırıcılık alt maddelerinden edilgen saldırıcılık konusunda medeni durumlarına göre futbolcu puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır, $t = 2.60$, $p < 0.05$. Bu fark evli futbolcu puanlarının ($x = 337.20$) bekar futbolcu puanlarından ($x = 216.57$), daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Toplam Saldırıcılık konusunda medeni durumlarına göre futbolcu puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur, $t = 2.13$, $p < 0.05$. Bu fark evli futbolcu puanlarının ($x = 1297.40$) bekar futbolcu puanlarından ($x = 1105.20$), daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır.

Tablo 2: 2.lig Futbol Erkek Takım Sporcularının Yaş Durumlarına Göre Saldırıcılık ve Benlik Saygısı Düzeylerine Göre Sosyal Beceri Düzeylerine İlişkin Varyans Analizleri

DEĞİŞKEN	KAYNAK	KT	Sd	KO	F	P
Yıkıcı Saldırıcılık	Gruplar Arası	44608.171	3	14869.390	.558	.645
	Grup İçi	1491562.762	56	26635.049		
	Toplam	1536170.933	59			
Atılğan Saldırıcılık	Gruplar Arası	17690.678	3	5896.893	1.744	.168
	Grup İçi	189355.255	56	3381.344		
	Toplam	207045.933	59			
Edilgen Saldırıcılık	Gruplar Arası	16749.131	3	5583.044	.206	.892
	Grup İçi	1519416.602	56	27132.439		
	Toplam	1536165.713	59			
Toplam Saldırıcılık	Gruplar Arası	80582.983	3	26860.994	.272	.845
	Grup İçi	5534033.350	56	98822.024		
	Toplam	5614616.333	59			
Toplam Benlik Saygısı	Gruplar Arası	399.878	3	133.293	.646	.589
	Grup İçi	11558.522	56	206.402		
	Toplam	11958.400	59			

P<.05 **KT:** Kareler Toplamı, **Sd:** Serbestlik Derecesi, **KO:** Kareler Ortalaması,

Yapılan varyans analizi sonucunda, saldırganlık alt maddelerinden yıkıcı, atılğan, edilgen saldırganlık ve toplam saldırganlık ile toplam benlik saygısı konularında yaş durumlarına göre puanları arasında anlamlı bir farka rastlanılmamıştır.

Tablo 3: 2.lig Futbol Erkek Takım Sporcularının Mezuniyet Durumlarına Göre Saldırganlık ve Benlik Saygısı Düzeylerine Göre Sosyal Beceri Düzeylerine İlişkin Varyans Analizleri

DEĞİŞKEN	KAYNAK	KT	Sd	KO	F	P
Yıkıcı Saldırganlık	Gruplar	24445.048	3	12222.524	.461	.633
	Arası					
	Grup İçi	26521.507	56	26521.507		
	Toplam	1536170.933	59			
Atılğan Saldırganlık	Gruplar	25997.106	3	12998.553	4.092	.022*
	Arası					
	Grup İçi	181048.827	56	3176.295		
	Toplam	207045.933	59			
Edilgen Saldırganlık	Gruplar	13855.287	3	6927.643	.259	.772
	Arası					
	Grup İçi	1522319.446	56	26707.201		
	Toplam	1536165.713	59			
Toplam Saldırganlık	Gruplar	153417.198	3	76708.599	.801	.454
	Arası					
	Grup İçi	5461199.135	56	95810.511		
	Toplam	5614616.333	59			
Toplam Benlik Saygısı	Gruplar	1207.662	3	603.831	3.201	.048*
	Arası					
	Grup İçi	10750.738	56	188.609		
	Toplam	11958.400	59			

P<.05 **KT:** Kareler Toplamı, **Sd:** Serbestlik Derecesi, **KO:** Kareler Ortalaması,

Yapılan varyans analizi sonucunda, saldırganlık alt maddelerinden atılğan saldırganlık konusunda futbolcuların mezuniyetlerine göre puanları arasında anlamlı bir farka rastlanmıştır, $F(3.56) = 4.09$, $p < 0.05$. Yapılan Tukey ve bonferroni testlerine göre bu fark, üniversite mezunu futbolcu puanlarının ($x = 583.19$) lise mezunu futbolcu puanlarından ($x = 541.56$), daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Benlik saygısı konusunda futbolcuların mezuniyetlerine göre puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur, $F(3.56) = 3.20$, $p < 0.05$. Bu fark, üniversite mezunu futbolcu puanlarının ($x = 76.76$) ilköğretim mezunu futbolcu puanlarından ($x = 61.71$), daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır.

Tablo 4: 2.lig Futbol Erkek Takım Sporcularının Profesyonel Sporculuk Yıl Durumlarına Göre Saldırganlık ve Benlik Saygısı Düzeylerine Göre Sosyal Beceri Düzeylerine İlişkin Varyans Analizleri

DEĞİŞKEN	KAYNAK	KT	Sd	KO	F	P
Yıkıcı Saldırganlık	Gruplar Arası	86549.886	3	28849.955	1.114	.351
	Grup İçi	1449621.067	56	25886.090		
	Toplam	1536170.933	59			
Atılğan Saldırganlık	Gruplar Arası	30974.316	3	10324.772	3.284	.027*
	Grup İçi	176071.618	56	3144.136		
	Toplam	207045.933	59			
Edilgen Saldırganlık	Gruplar Arası	1623.951	3	541.317	.020	.996
	Grup İçi	1534541.782	56	27402.532		
	Toplam	1536165.713	59			
Toplam Saldırganlık	Gruplar Arası	129623.260	3	43207.753	.441	.724
	Grup İçi	5484993.073	56	97946.305		
	Toplam	5614616.333	59			
Toplam Benlik Saygısı	Gruplar Arası	44.179	3	14.726	.069	.976
	Grup İçi	11914.221	56	212.754		
	Toplam	11958.400	59			

P<.05 **KT:** Kareler Toplamı, **Sd:** Serbestlik Derecesi, **KO:** Kareler Ortalaması,

Yapılan varyans analizi sonucunda, saldırganlık alt maddelerinden atılğan saldırganlık konusunda futbolcuların profesyonel sporculuk yıllarına göre puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır, $F(3,56) = 3.28$, $p < 0.05$. Yapılan Tukey ve bonferroni testlerine göre bu fark, 12 ve üzeri profesyonel sporculuk yılı olan futbolcu puanlarının ($x = 602.38$) 1-3 profesyonel sporculuk yılı olan futbolcu puanlarından ($x = 510.52$), daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır.

Tablo 5: 2.lig Futbol Erkek Takım Sporcularının Oynadıkları Mevkilerine Göre Saldırganlık ve Benlik Saygısı Düzeylerine Göre Sosyal Beceri Düzeylerine İlişkin Varyans Analizleri

DEĞİŞKEN	KAYNAK	KT	Sd	KO	F	P
Yıkıcı Saldırganlık	Gruplar Arası	107583.593	3	35861.198	1.406	.251
	Grup İçi	1428587.340	56	25510.488		
	Toplam	1536170.933	59			
Atılğan Saldırganlık	Gruplar Arası	14407.739	3	4802.580	1.396	.254
	Grup İçi	192638.194	56	3439.968		
	Toplam	207045.933	59			
Edilgen Saldırganlık	Gruplar Arası	291343.100	3	97114.367	4.369	.008*
	Grup İçi	1244822.634	56	22228.976		
	Toplam	1536165.713	59			
Toplam Saldırganlık	Gruplar Arası	614849.332	3	204949.777	2.296	.088
	Grup İçi	4999767.001	56	89281.554		
	Toplam	5614616.333	59			
Toplam Benlik Saygısı	Gruplar Arası	2586.587	3	862.196	5.152	.003*
	Grup İçi	9371.813	56	167.354		
	Toplam	11958.400	59			

P<.05 **KT:** Kareler Toplamı, **Sd:** Serbestlik Derecesi, **KO:** Kareler Ortalaması,

Yapılan varyans analizi sonucunda, saldırganlık alt maddelerinden edilgen saldırganlık konusunda futbolcuların oynadıkları mevkilerine göre puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur, $F(3.56) = 4.37, p < 0.05$. Yapılan Tukey ve bonferroni testlerine göre bu fark, kaleci mevkiinde oynayan futbolcu puanlarının ($x = 409.22$) defans mevkiinde oynayan futbolcu puanlarından ($x = 213.33$), ortasaha mevkiinde oynayan futbolcu puanlarından ($x = 241.74$) ve forvet mevkiinde oynayan futbolcu puanlarından ($x = 194.55$) daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Benlik saygısı konusunda futbolcuların oynadıkları mevkilerine göre puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur, $F(3.56) = 5.15, p < 0.05$. Bu fark, defans mevkiinde oynayan futbolcu puanlarının ($x = 77.71$) kaleci mevkiinde oynayan futbolcu puanlarından ($x = 57.78$) ve ortasaha mevkiinde oynayan futbolcu puanlarının ($x = 74.11$) kaleci mevkiinde oynayan futbolcu puanlarından ($x = 57.78$) daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

2. liglerde futbol oynayan erkek sporcuların saldırganlık ve benlik saygısının karşılaştırıldığı bu çalışmada elde edilen bulgulardan şu sonuçlar çıkartılmıştır:

Saldırganlık alt maddelerinden edilgen saldırganlık konusunda medeni durumlarına göre futbolcu puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark evli futbolcu puanlarının bekar futbolcu puanlarından, daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Toplam Saldırganlık konusunda medeni durumlarına göre futbolcu puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark evli futbolcu puanlarının bekar futbolcu puanlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Saldırganlık alanında çalışmalar yapan Gültekin (2008), Duyar (2011), Dilekmen, Ada ve Alver (2011), Hasta ve Güler (2013) tarafından yapılan çalışmalar bu çalışmayı desteklemiştir. Gökçiçek (2016), Beşkat (2016), Fidan (2016), Yurttaş (2016) ve Okyaz (2017) tarafından yapılan çalışmalar ise bu çalışmayı desteklememiştir.

Saldırganlık alt maddelerinden yıkıcı, atılgan, edilgen saldırganlık ve toplam saldırganlık ile toplam benlik saygısı konularında yaş durumlarına göre puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Saldırganlık alt maddelerinden atılgan saldırganlık konusunda futbolcuların mezuniyetlerine göre puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, üniversite mezunu futbolcu puanlarının lise mezunu futbolcu puanlarından, daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Gökçiçek (2016), Beşkat (2016), Fidan (2016), Yurttaş (2016) ve Okyaz (2017) tarafından yapılan çalışmalar bu çalışmayı desteklemiştir. Gültekin (2008), Duyar (2011), Dilekmen, Ada ve Alver (2011), Hasta ve Güler (2013) tarafından yapılan çalışmalar bu çalışmayı desteklememiştir. Benlik saygısı konusunda futbolcuların mezuniyetlerine göre puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, üniversite mezunu futbolcu puanlarının ilköğretim mezunu futbolcu puanlarından, daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Aktaş (2014), Koçak (2016),

Çalık (2017) ve Yöyen (2017) tarafından yapılan çalışmalar bu çalışmayı desteklemiştir. Canpolat (2018), Çınar (2018) ve Tüğen (2018) tarafından yapılan çalışmalar ise bu çalışmayı desteklememiştir.

Saldırıcılık alt maddelerinden atılın saldırıcılık konusunda futbolcuların profesyonel sporculuk yıllarına göre puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 12 ve üzeri profesyonel sporculuk yılı olan futbolcu puanlarının 1-3 profesyonel sporculuk yılı olan futbolcu puanlarından, daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Bu çalışmaya benzer çalışmalar yapan, Saydanoğlu (2011), Şahin (2015) ve Ergin (2018) tarafından yapılan çalışmalar bu çalışmayı desteklemiştir. Aksoyak (2015), Yavuz (2007), Kurtyılmaz (2011), tarafından yapılan çalışmalar ise bu çalışmayı desteklememiştir.

Saldırıcılık alt maddelerinden edilgen saldırıcılık konusunda futbolcuların oynadıkları mevkilerine göre puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, kaleci mevkiinde oynayan futbolcu puanlarının defans mevkiinde oynayan futbolcu puanlarından, ortasaha mevkiinde oynayan futbolcu puanlarından ve forvet mevkiinde oynayan futbolcu puanlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Saldırıcılık alanında çalışmalar yapan Aksoyak (2015), Yavuz (2007), Duyar (2011), Dilekmen, Ada ve Alver (2011), Hasta ve Güler (2013) tarafından yapılan çalışmalar bu çalışmayı desteklemiştir. Saydanoğlu (2011), Şahin (2015), Beşkat (2016), Fidan (2016), Yurttaş (2016) ve Okyaz (2017) tarafından yapılan çalışmalar ise bu çalışmayı desteklememiştir. Benlik saygısı konusunda futbolcuların oynadıkları mevkilerine göre puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, defans mevkiinde oynayan futbolcu puanlarının kaleci mevkiinde oynayan futbolcu puanlarından ve ortasaha mevkiinde oynayan futbolcu puanlarının kaleci mevkiinde oynayan futbolcu puanlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Aksoyak (2015), Yavuz (2007) ve Kurtyılmaz (2011) tarafından yapılan çalışmalar bu sonuçları desteklemiştir. Saydanoğlu (2011), Şahin (2015) ve Ergin (2018) tarafından yapılan çalışmalar bu sonuçları desteklememiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda, Türkiye Futbol Federasyonu 2.lig takımlarının genelinde ve başka alanlarda da çalışmalar yapılabilir. Bu çalışma genişletilerek diğer spor branşları il uğraşın sporculara da uygulanabilir. Bayan sporculara da bu çalışma yapılabilir.

Kaynakça

- Aktaş, İ. (2014), “Farklı Branşlarda Spor Yapan Ve Spor Yapmayan Bireylerin Benlik Saygısı Ve Risk Alma Düzeylerinin İncelenmesi”, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Aksoyak, M. (2015), Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı Yaşam Tatmini Ve Saldırıcılık Düzeyi Farklılıkları Ve İlişkileri; (Erciyes Üniversitesi Besyo Örneği), Erciyes

- Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.30, Kayseri.
- Beşkat, M. (2016), “Futbol Seyircilerinin Empatik Eğilimleri İle Sporda Saldırganlık Ve Şiddet Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Şanlıurfa İli Örneği)”, Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Canbolat, D. (2018), “Öğretmenlerde Fiziksel Aktivite Düzeyi Ve Benlik Saygısının İncelenmesi”, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Çalık, S. U. (2017), “Ders Dışı Egzersizlerden Atletizm Modülünün Örneklem Okul Öğrencilerinin Akademik Başarı Ve Benlik Saygısına Etkisi”, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Çınar, M. (2018), “Rekreatif Faaliyetlere Katılan 9-14 Yaş Grubunun Benlik Saygısı Ve Sosyalleşme Düzeylerinin İncelenmesi”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Dilekmen M., Ada Ş. ve Alver B. (2011), “İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Saldırganlık Özellikleri” Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2011 10(2):927 -944 ISSN: 1303-0094, Gaziantep.
- Duyar, D. (2011), “Futbol Seyircisinde Saldırganlık Davranışlarının İncelenmesi” Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Ergin, D. (2018), “Ergenlerde Benlik Saygısı, Saldırganlık Ve Stresle Başa Çıkabilme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Fidan, C. (2016), “İlköğretim ikinci kademe (5, 6, 7,8. Sınıflar) Öğrencilerinin spor yapan ve yapmayanların saldırganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi”, Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.
- Gökçiçek, S. (2016), “Ortaöğretim Kurumlarında Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Saldırganlık Tutumlarının Araştırılması (Samsun İli Örneği)”, Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Gültekin, F. (2008), “Saldırganlık Ve Öfkeyi Azaltma Programının İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Saldırganlık Ve Öfke Düzeyleri Üzerindeki Etkisi”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Hasta, D. ve Güler, M. E. (2013), “Saldırganlık: Kişilerarası İlişki Tarzları Ve Empati Açısından Bir İnceleme”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2013, 4(1), DOI:10.1501/Sbder_0000000051, Ankara.

- Karademir, T., Döşyılmaz, E., Çoban, B., Kafkas, ME. (2010), Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Özel Yetenek Sınavına Katılan Öğrencilerde Benlik Saygısı Ve Duygusal Zekâ. Kastamonu Eğitim Dergisi. 18(2), 653-674.
- Koçak, E. (2016), “Zihinsel Engelli Ergenlerde Sportif Rekreasyon Aktivitelerinin Benlik Saygısına Etkisi”, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Kurtyılmaz, Y. (2011), “Üniversite Öğrencilerinin İlişkisel Saldırganlık İle Benlik Saygısı, Sosyal Bağlılık Ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkiler”, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.
- Okyaz, B. (2017), “18-24 Yaş Arası Teakwondo Ve Yüzme Sporu İle Uğraşan Gençlerin Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.
- Saydanoğlu, T. (2011), “Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinde Saldırganlık Ve Öfke Düzeylerinin Dikkat Eksikliği Ve Hiperaktivite Bozukluğu Belirtileri Ve Benlik Saygısı İle Olan İlişkisinin Araştırılması”, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı Uzmanlık Tezi, Kocaeli.
- Şahin, E. (2015), Ergenlik Dönemindeki Bireylerde Saldırganlık Davranışı Ve Algılanan Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkiye Benlik Saygısı Düzeylerinin Etkisi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Tüğen, L. E. (2018), “Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklarda Bağlanma, Duygu Regülasyonu Ve Benlik Saygısı İlişkisinin Araştırılması”, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yavuz, Ş. (2007), “Son Çocukluk Dönemi Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Benlik Saygısı Ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Yöyen, E. (2017), “Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi”, Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt: 25 No:6, Kastamonu.
- Yurttaş, H. (2016), “Spor Yapan Ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi”, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Web sitesi

<http://dpsikolog.com/makale/saldirganlik-nedir> (20.11.2019)

